
**Ändring av Statens jordbruksverks allmänna råd
(2001:2) i anslutning till förordningen (2000:577) om
stöd för miljö- och landsbygdsutvecklingsåtgärder samt
Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2002:95)
om ersättning för miljövänligt jordbruk;**

beslutade den 9 juni 2005

I förordningen (2000:577) om stöd för miljö- och landsbygdsutvecklingsåtgärder (LBU-förordningen) finns bl.a. regler om hävning av beslut om stöd, återbetalning av stöd och nedsättning av stödbelopp. I Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2002:95) om ersättning för miljövänligt jordbruk (miljöersättningsföreskriften) finns bl.a. regler för hur utökningar av befintliga femårsåtaganden ska ske. Jordbruksverket meddelar följande ändrade allmänna råd för tillämpningen av 1 kap. 18-19 §§ LBU-förordningen och följande nytt allmänt råd för tillämpningen av 1 kap. 9 § miljöersättningsföreskriften (ersätter 1 kap. 21§).

Verkets allmänna råd 2001:2 i anslutning till förordningen (2000:577) om stöd för miljö- och landsbygdsutvecklingsåtgärder samt Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2002:95) om ersättning för miljövänligt jordbruk kommer därför att ha följande lydelse.

Allmänna råd till 1 kap. 16 § LBU-förordningen

Återkrav vid förtida avslut av ingånget åtagande

I 1 kap. 16 § tredje stycket LBU-förordningen anges två villkor som båda måste vara uppfyllda för att en stödmottagare inte ska bli återbetalningsskyldig för utbetalt stöd. Dessa villkor är:

1. Stödmottagaren ska slutligt upphöra med att bedriva sin näring efter det att en betydande del av åtagandet har fullgjorts.

2. Det ska inte vara möjligt för en efterträdare att överta åtagandet.

Detta innebär att för att jordbrukaren inte ska bli återbetalningsskyldig måste denne ha fullgjort en betydande del av sitt åtagande samt att efterträdaren inte har möjlighet att överta åtagandet.

Med en betydande del av åtagandet avses i allmänhet minst tre år.

Allmänna råd till 1 kap. 18 § LBU-förordningen

Allmänt om nedsättning av stödbelopp

Inför en nedsättning av stödbelopp bör en helhetsbedömning av jordbruksföretaget göras där aktuella villkorsfel, och då i synnerhet icke arealrelaterade villkorsfel, vägs mot syftet med stödet.

Klassificeringsfel

Om ett landskapselement i stödet för bevarande av värdefulla natur- och kulturmiljöer anmäls i felaktig kategori eller felaktigt beträffande antal eller meter räknas det som ett klassificeringsfel. Beslutet om åtagande bör i dessa fall uppdateras. Stödutbetalningen bör i sådana fall endast ske utifrån det uppdaterade åtagandet.

Arealrelaterade villkorsfel

Beträffande villkorsfel bör det belopp som stödet ska sättas ned med (villkorsavdraget) motsvara stödbeloppet för den areal på vilken villkorsfel föreligger (areal med villkorsfel).

Villkorsavdrag

För kompensationsbidraget och djurhållningsdelen i stödet för ekologiska produktionsformer bör villkorsavdrag göras från det belopp som motsvarar den omfattning stödmottagaren sökt utbetalning för och är berättigad till. Ett villkorsavdrag för övriga ersättningar bör göras på ett sådant sätt att utbetalningen motsvarar omfattningen av åtagandet minus areal med villkorsfel. I de fall brukaren sökt utbetalning för en mindre areal ska utbetalningen ske endast upp till denna nivå. I händelse av kontroll där den konstaterade omfattningen är mindre än den omfattning stödmottagaren sökt utbetalning för, bör villkorsavdraget göras från det belopp stödmottagaren är berättigad till efter reducering för areal- eller djuravvikelse enligt Kommissionens förordning (EG) nr 796/2004 av den 21 april 2004 om närmare föreskrifter för tillämpningen av de tvärvillkor, den modulering och det integrerade administrations- och kontrollsystemet som föreskrivs i rådets förordning (EG) nr 1782/2003 om upprättande av gemensamma bestämmelser för system för direktstöd inom den gemensamma jordbrukspolitiken och om upprättande av vissa stödsystem för jordbrukare¹.

I de fall djurinnehavet utgör den begränsande faktorn bör villkorsavdraget göras från det belopp stödmottagaren är berättigad till med hänsyn till det faktiska djurinnehavet.

För villkorsfel på areal i ansökan om utbetalning som inte kan leda till utbetalning på grund av takregler för djurinnehav bör inget avdrag göras.

Utebliven skötsel av landskapselement

Vid utebliven skötsel av landskapselement eller del av landskapselement bör stödbeloppet sättas ned med en summa som motsvarar skötsellets omfattning gånger en och en halv.

I de fall det är sannolikt att brukaren inte har sökt stöd för ett landskapselement på grund av att det är igenväxt bör avdrag för skötsel göras, även om elementet inte finns med i beslut om åtagande eller ansökan om åtagande.

Om det är sannolikt att brukaren inte har känt till landskapselementet eller inte ansett att det är beläget på eller i anslutning till åkermarken bör avdrag inte göras.

¹ EUT L 141 30.4.2004, s 18 (Celex 32004R0796).

Villkorsfel inom stödet för bevarande av betesmarker och slåtterängar

Vid igenväxning eller bristande bete/skörd bör stödbeloppet sättas ned med ett belopp som motsvarar ersättningen för den areal som omfattas av villkorsfelet.

Vid brott mot förbuden bör ett avdrag göras som står i proportion till felets betydelse i förhållande till syftet med stödet. Vid brott mot de särskilda skötselvillkoren i åtgärdsplanen bör ett avdrag göras som står i proportion till felets betydelse i förhållande till syftet med åtgärdsplanen.

Om en brukare kan visa att betesdjur blivit rovdjursrivna vid fäbodbetet bör hänsyn till detta tas vid beräkningen av stödbeloppet och ett mindre avdrag för villkorsfel får göras.

Bestämning av areal med villkorsfel - blockbundna stöd

Bestämning av areal med villkorsfel bör göras med utgångspunkt från beslutet om åtagande eller ansökan om åtagande efter utredning enligt GAR-föreskrifterna². I händelse av kontroll bestäms arealen utifrån de uppgifter som konstaterats vid kontrollen. Bestämning av areal med villkorsfel bör därefter göras enligt följande:

Areal med villkorsfel bör motsvara skillnaden mellan areal i beslut om åtagande och den areal som länsstyrelsen efter utredning eller kontroll har konstaterat att jordbrukaren sköter. Areal med villkorsfel beräknas som total areal för samtliga skiften inom varje grödgrupp, stödområde respektive ersättningsnivå.

Avvikelse mot minsta tillåtna omfattning av areal - icke blockbundna stöd

Villkorsfel, som innebär att den minsta tillåtna omfattningen av areal som anges i beslut om åtagande inte uppnås under ett enskilt år, kan förekomma i miljöersättningarna för:

- miljövänlig odling av bruna bönor på Öland,
- miljövänlig odling av sockerbeter på Gotland.

Vid sådant villkorsfel bör villkorsavdraget bestämmas med utgångspunkt från de uppgifter stödmottagaren lämnat i ansökan om utbetalning, eller i händelse av kontroll, de uppgifter som konstaterats. Nedsättningen av stöd bör göras enligt följande:

- Då det inte finns möjlighet att kompensera med andra skiften som stödmottagaren brukar men inte har sökt utbetalning för, bör villkorsavdraget motsvara stödbeloppet för skillnaden mellan minsta tillåtna omfattning och den omfattning stödmottagaren sökt utbetalning för. I händelse av kontroll bör villkorsavdraget motsvara stödbeloppet för skillnaden mellan minsta tillåtna omfattning och den omfattning som konstaterats.

- Då det finns möjlighet att kompensera med andra skiften som stödmottagaren brukar men inte har sökt utbetalning för och som uppfyller stödvillkoren, bör villkorsavdraget motsvara stödbeloppet för skillnaden mellan minsta tillåtna omfattning och den omfattning arealen kan få efter sådan kompensation. I händelse av kontroll bör villkorsavdraget motsvara stödbeloppet för skillnaden mellan minsta tillåtna omfattning och den omfattning som kan konstateras efter beaktande av kompensation.

² Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1999:24) om rutiner vid länsstyrelsens handläggning av ärenden om jordbrukarstöd

Allmänna råd till 1 kap. 19 § LBU-förordningen

Allmänt om hävning av beslut

Inför ett hävningsbeslut bör helhetsbedömningen av det aktuella jordbruksföretagets möjligheter att uppfylla målsättningen med stödet beaktas.

Bevarande av värdefulla natur- och kulturmiljöer

I stödet för bevarande av värdefulla natur- och kulturmiljöer kan inte enstaka block på en åtagandeenhet hävas. En delvis hävning kan endast ske i de fall den sökande har en åtagandeenhet som utöver den egna gården dessutom består av en eller flera arrendegårdar.

Allvarliga villkorsfel

Med allvarliga villkorsfel avses fel som har så stor betydelse inom ett stöd för miljövänligt jordbruk att syftet med stödet inte uppnås om felet föreligger. Exempel på fel som bör anses allvarliga är följande:

- kraven på skötsel eller borttagande av igenväxningsvegetation har kraftigt åsidosatts eller har åsidosatts under mer än ett år,
- borttagande av värdefulla landskapselement i stödet för bevarande av värdefulla natur- och kulturmiljöer och stödet för bevarande av betesmarker och slätterängar,
- åsidosättande av den åtgärdsplan länsstyrelsen fastställt för stöd som rör bevarande av betesmarker och slätterängar, annat än i mindre omfattning,
- kemisk bekämpning i betesmarker och slätterängar,
- omfattande eller upprepad gödsling i betesmarker och slätterängar,
- gödsling som negativt påverkat hävdbetingad flora i betesmarker och slätterängar,
- en kombination av flera olika arealrelaterade villkorsfel inom stödet för ekologiska produktionsformer, annat än i mindre omfattning,
- en kombination av flera olika djurrelaterade villkorsfel inom stödet för ekologiska produktionsformer, annat än i mindre omfattning,
- kombinationer av areal- och djurrelaterade villkorsfel inom stödet för ekologiska produktionsformer, annat än i mindre omfattning,
- omfattande eller upprepade arealrelaterade villkorsfel inom stödet för ekologiska produktionsformer,
- omfattande eller upprepade djurrelaterade villkorsfel inom stödet för ekologiska produktionsformer,
- omfattande eller upprepad brytning av fånggröda före tidigaste brytningsdatum på mark som omfattas av åtgärden fånggrödor,
- omfattande eller upprepad jordbearbetning före den 1 januari på mark som omfattas av åtgärden vårbearbetning,
- omfattande eller upprepad underlåtelse av underhåll av våtmark eller småvatten inom stödet för skötsel av våtmarker och småvatten vilket lett till att anläggningens funktion gått förlorad,
- spridning av gödsel eller bekämpningsmedel inom område som omfattas av stödet för skötsel av våtmarker och småvatten,
- omfattande eller upprepad spridning av gödselmedel eller kemiska bekämpningsmedel på en skyddszon, samt

- omfattande eller upprepade brott av skyddszon innan skyddszone n uppfyllt kravet på liggetid.

Mindre allvarliga fel

Vid mindre allvarliga mät-, ägoslags- eller klassificeringsfel får ett beslut om stöd hävas delvis. Exempel på fel som kan betraktas som mindre allvarliga är att den areal som länsstyrelsen kommer fram till efter utredning av ansökan enligt GAR-föreskrifterna eller konstaterar vid en kontroll är mindre än arealen i beslut om åtagande. Delvis hävning kan även tillämpas vid mindre allvarliga villkorsfel där endast en mindre del av åtagandet inte kan uppnå syftet med stödet.

I stödet för bevarande av betesmarker och slåtterängar kan delvis hävning även innebära hävning av enbart tilläggsersättningen på enskilda block.

Stöd för öppet och varierat odlingslandskap och stöd för åtgärder för minskat kväveläckage kan inte hävas delvis.

Allmänna råd till 2 kap. 1 § LBU-förordningen

Ansökan om vidgat åtagande och ansökan om byte av stödform

Med vidgat åtagande avses här att skötselåtagandet stärks på areal som redan ingår i gällande femårsbeslut.

Om en brukare som har beslut om femårsåtagande för bevarande av betesmarker och slåtterängar med grundersättning önskar lägga till tilläggsersättning bör detta ses som ett vidgat åtagande. Nyttillkommande kompletterande åtgärder på mark med tilläggsersättning bör också ses som ett vidgat åtagande.

Byte av stödform bör endast medges om det nya åtagandet innebär en större miljönytta än det gamla.

Att byta från ett blockbundet till ett icke blockbundet stöd kan inte anses som högre miljönytta. Att ersätta åkermarksstöd med betesmarksstöd eller tvärt om, kan inte heller anses leda till högre miljönytta.

Allmänna råd till 1 kap. 9 § miljöersättningsföreskriften

Ansökan om utökning av befintligt åtagande

Med utökning av åtagande avses att åtagandet utökas till att omfatta areal som inte tidigare har ett beslut om åtagande inom stödformen.

Utökningar av befintliga åtaganden bör tillåtas om det är lämpligt med hänsyn till åtagandets utformning. Utökningar bör tillåtas enligt följande princip:

Utökningar av befintliga åtaganden med högst 2 hektar kan tillåtas alla år i åtagandet. Vid utökningar som överstiger 2 hektar bör procentsatsen som anges för det aktuella året tillämpas.

Utökning år 2: 30 % av det ursprungliga åtagandet

Utökning år 3: 20 % av det ursprungliga åtagandet

Utökning år 4: 10 % av det ursprungliga åtagandet

Utökning år 5: 10 % av det ursprungliga åtagandet

För de stödmottagare som önskar utöka ett befintligt åtagande för ekologiska produktionsformer med ekologisk djurhållning inom befintlig stödperiod bör detta endast tillåtas år 2. Om detta sker från och med år 3 bör en ny åtagandeperiod gälla.

För de stödmottagare som önskar lägga till ytterligare block med landskapselement till ett befintligt åtagande för bevarande av värdefulla natur- och kulturmiljöer bör följande gälla:

Till ett befintligt åtagande kan block som naturligt hör till åtagandeenheten läggas till. Dessa block måste dock inte tas med. En sådan utökning bör ses som en arealutökning och begränsas enligt principen i andra stycket. Utöver detta är det endast möjligt att lägga till nya gårdar med tillhörande mark till ett åtagande. En sådan utökning bör ge ett nytt femårsåtagande för hela omfattningen.

Övergångsbestämmelser

De tidigare utfärdade allmänna råden (1998:3) gäller fortfarande ifråga om stödärenden för vilka förordningen (1997:1336) om miljöstöd tillämpas.

MATS PERSSON

Emma Lundin
(Miljö- och regionalstödsenheten)